

Malmö kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn av Johannesskolan i Malmö kommun

Skolinspektionens beslut

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att senast den **30 november 2020** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen; Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Se till att alla elever som är i behov av extra anpassningar ges sådant stöd utifrån sina behov. I detta ingår följande:

- Att rektorn i samråd med lärare och elevhälsa ser över organiseringen av arbetet med extra anpassningar för att säkerställa att lärare ges förutsättningar att skyndsamt ge alla elever som behöver det, stöd i form av extra anpassningar utifrån sina behov.

- Att rektorn genom samtal med lärare, elever och personal inom elevhälsan, följer upp att alla elever som behöver extra anpassningar ges sådant stöd utifrån sina behov och, om så inte är fallet, vidtar ytterligare åtgärder i syfte att säkerställa att alla elever får de extra anpassningar som de har behov av.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Se till att det vid skolan bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. Värdegrundsarbetet ska ta sin utgångspunkt i elevernas attityd till, och åsikt om, de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I detta ingår följande:

- Att rektorn tillsammans med elever och personal kartlägger vilka ytterligare åtgärder som behövs för att säkerställa att alla vuxna reagerar och agerar vid hårt språkbruk samt genomföra dessa åtgärder.
- Att rektorn genom samtal med elever och personal följer upp att åtgärderna ger avsedd effekt.

Se till att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. I detta ingår följande:

- Att rektorn tillsammans med elever och personal kartlägger vilka ytterligare åtgärder som behöver vidtas för att skapa en trygg skolmiljö i mellanstadiet samt genomföra dessa åtgärder.
- Att rektorn genom samtal med elever och personal följer upp att åtgärderna ger avsedd effekt.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska planera och organisera elevhälsans arbete på ett sådant sätt så att det främst är förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn av Johannesskolan visar att det finns brister inom bedömningsområdena Extra anpassningar och särskilt stöd, Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt Grundläggande förutsättningar för skolenheten. Tillsynen visar att inte alla elever får extra anpassningar i den utsträckning som de behöver sådant stöd. Tillsynen visar vidare att skolan inte bedriver ett fullgott värdegrundsarbete samt att alla elever inte fullt ut är tillförsäkrade en skolmiljö som präglas av trygghet. Slutligen visar tillsynen att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Inom övriga områden som Skolinspektionen har granskat har inget annat framkommit än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

Föreläggande**Extra anpassningar och särskilt stöd***Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med extra anpassningar inte uppfyller författningarnas krav. Av utredningen framgår att alla elever inte får extra anpassningar i den utsträckning som de behöver sådant stöd.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för undervisningen, om det inte finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Alla elever får inte stöd i form av extra anpassningar i den utsträckning de behöver sådant stöd

Intervjuade lärare på mellanstadiet uppger att inte alla elever i behov av extra anpassningar får sådant stöd utifrån sina behov. Lärare säger att de inte kan ge extra anpassningar fullt ut till elever som behöver det, att de som lärare behöver hjälp med extra anpassningar och att de behöver stöd av elevhälsans kompetenser i detta arbete. Lärare ger exempel på att de behöver hjälp med anpassat undervisningsmaterial och säger att det är tidskrävande att leta material för varje enskild elev som behöver anpassat undervisningsmaterial. Ett annat exempel som lärare ger är att undervisningstid läggs på att hålla ordning i klassrummet och att tiden då inte räcker till för att ge extra anpassningar till vissa elever. Flera lärare säger att konsekvenserna blir att eleverna inte hänger med i undervisningen och inte kan ta till sig kunskaperna.

Då representanter för elevhälsan får bemöta lärares utsagor om att de inte kan ge extra anpassningar till alla elever som behöver det, instämmer de i lärarnas beskrivning. De säger att det exempelvis är svårt för lärare att ta fram anpassat undervisningsmaterial till elever med språkstörning och att detta är något de behöver fortsätta att jobba med.

Rektorn säger att de är i en kartläggningsfas vad gäller extra anpassningar, där de fångar upp elever som riskerar att inte nå målen och ser över om det handlar om ledning och stimulans eller extra anpassningar. Rektorn uppger också att de har diskuterat att specialpedagogen, i större omfattning, skulle kunna medverka i att hitta rätt anpassat undervisningsmaterial. Rektorn säger att mellanstadiet har varit lite eftersatt när det gäller stödfunktioner och att när dessa finns på plats skapar det mer tid för lärare att ge extra anpassningar. Då rektorn får bemöta lärares och elevhälsans uppgifter om att alla elever i behov av extra anpassningar inte får det, bekräftar rektorn uppgifterna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning avseende värdegrundsarbete

Utredningen visar att alla vuxna inte reagerar och agerar vid hårt språkbruk bland eleverna. Såväl elever som lärare uppger i intervjuer att inte alla vuxna reagerar och agerar vid hårt språkbruk. Rektorn säger att förväntningarna från skolledningen på hur man ska agera som vuxen är tydliga och att de kommer att diskutera detta med lärare. Mot bakgrund av elevers och lärares uppgifter om att alla vuxna inte reagerar och agerar bedömer Skolinspektionen att skolans värdegrundsarbete inte uppfyller författningarnas krav. Vad rektorn angett i komplettering föranleder ingen annan bedömning.

Rättslig reglering

Det framgår av läroplanen att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Det framgår också att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska präglade verksamheten. Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling.

Alla vuxna reagerar inte vid ett hårt språkbruk mellan elever

I intervjuer med elever i mellan- och högstadiet säger elever att inte alla lärare och vuxna på skolan reagerar och agerar när de hör att elever använder ett hårt språkbruk. Elever i mellanstadiet säger att vissa lärare säger ifrån, men inte alla, och elever i högstadiet säger att de flesta lärare reagerar på ett hårt språkbruk, men att alla inte gör det. Elever säger att det finns lärare som bara går förbi och inte reagerar när elever

använder ett hårt språkbruk mot varandra och någon elev säger att det är som att lärarna har blivit vana vid det.

När intervjuade lärare i mellanstadiet får bemöta elevernas utsagor om att alla vuxna inte reagerar och agerar mot ett hårt språkbruk säger lärare att de delar elevernas upplevelse av att alla vuxna inte reagerar. De säger vidare att det även förekommer att vuxna inte reagerar vid negativa beteenden. Lärare i en intervjugrupp säger att det står i ordningsreglerna att de ska säga ifrån när elever bryter mot ordningsreglerna. Lärare i alla intervjugrupper säger att de arbetar med värdegrundsfrågor i undervisningen och vid behov samt att mentorstiden till stor del handlar om värdegrundsfrågor.

Intervjuade lärare i lågstadiet säger att de har identifierat behov av att arbeta med konflikthantering och språkbruk med fula ord. Intervjuade lärare i högstadiet säger att det finns ett behov av värdegrundsarbete gällande språkbruket och hur man talar till varandra på ett respektfullt sätt. Intervjuade lärare i mellanstadiet säger att de skulle vilja arbeta mer gemensamt med värdegrundsarbetet på skolan samt att de behöver arbeta med allas lika värde och respekt.

Representanter för elevhälsan säger i intervju att värdegrundsarbetet till stor del ligger på lärarna i klassrummet och att de ser ett värde i att utarbeta ett gemensamt arbete kring värdegrund på skolan. De säger att skolan inte har något explicit arbete med värdegrunden men att de pratat om hur de ska arbeta vidare med elevers beteende på skolan. Representanter för elevhälsan uppger att skolan arbetar med eleverna i mellanstadiet kring hur man är mot varandra och att det är ett stort jobb som kommer att ta tid. När representanter för elevhälsan får bemöta elevernas uppgifter om att alla vuxna inte säger ifrån när de hör ett hårt språkbruk säger de att det var så tidigare, men att personalgruppen känner sig tryggare nu med att säga ifrån.

Rektorn säger i intervju att det är tydligt från skolledningen vad som förväntas av personalen, vilket är att all personal på skolan ska reagera och agera vid hårt språkbruk eller händelser när en elev agerar olämpligt mot en annan elev. Rektorn säger att de arbetar med att förstärka positiva beteenden hos eleverna. När rektorn får bemöta elevers och lärares uppgifter om att alla vuxna inte reagerar svarar rektorn att det var längesen de hade diskussionen med lärare om vilka som säger till och inte, och att det är dags att de har den diskussionen igen.

I inkommen komplettering efter tillsynsbesöket uppger rektorn att ett led i att främja ett gott språkbruk är att skolan har hög vuxennärvaro under hela skoldagen samt att skolan har vuxna med ett riktat ansvar att stödja enskilda elever med normbrytande beteende. Uppdraget ligger bland annat på elevkoordinatorer, elevassistenter och lärarassistenter, enligt rektorn. Rektorn uppger även att Johannesskolan har ett aktivt värdegrundsarbete på förebyggande, främjande och åtgärdande nivå och att insatserna sammantaget syftar till att skapa stolthet och stärka värdegrunden.

Skolinspektionens bedömning avseende trygghet

Intervjuade elever, lärare och representanter för elevhälsan uppger att det finns situationer och sammanhang där elever inte är trygga på skolan. Rektorn säger att antalet kränkingsanmälningar har minskat, men att de inte är framme i arbetet. Mot

bakgrund av uppgifterna från elever, lärare samt representanter för elevhälsan, gör Skolinspektionen bedömningen att eleverna, trots vidtagna åtgärder, inte fullt ut tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Alla elever tillförsäkras inte en skolmiljö som präglas av trygghet

I intervju med Skolinspektionen uppger några elever i mellanstadiet att de känner sig trygga medan några elever säger att de inte känner sig trygga. Som exempel säger eleverna att det är slagsmål varje dag och att det händer mycket på rasten som gör dem otrygga. Någon elev säger att hen inte är trygg för att andra elever slåss och retas och att detta sker i korridorerna där det inte finns några vuxna. Elever säger att de känner otrygghet några gånger i veckan. Elever säger vidare att det finns elever som inte vill komma till skolan på grund av mobbning eller av rädsla för att bli slagna.

Intervjuade lärare bekräftar elevernas uppgifter om att det finns elever som är otrygga i skolan. De säger samtidigt att det har blivit lugnare och tryggare på skolan, men att det händer att det uppstår otrygga situationer. De uppger att lärare är ute och rastvaktar på skolgården men att eleverna i mellanstadiet stannar inne i korridorerna istället för att gå ut på rast. Några intervjuade lärare berättar att de brukar låta eleverna vara i klassrummet på de kortare rasterna för att det händer för mycket i korridorerna.

Intervjuade förstelärare säger att de förstår känslan av otrygghet på mellanstadiet och att en anledning kan vara att mellanstadiet saknar en elevkoordinator. De säger vidare att skolan har många rastvakter ute på skolgården men säger också att eleverna stannar inne på rasterna och att det då kan leda till konflikter.

Representanter för elevhälsan säger att trivselenkäten visar att det finns enstaka situationer där elever inte är trygga. Elevhälsans representanter känner till att problematiken finns i korridorerna för mellanstadiet eftersom eleverna stannar i korridorerna istället för att gå ut på rast där de vuxna är.

Då rektorn får bemöta uppgifterna från alla intervjuade grupper om att det finns elever som känner sig otrygga uppger rektorn att antalet kränkingsanmälningar har minskat, men säger att de inte är framme ännu. Rektorn säger att det finns vuxna i korridorerna och att de har justerat de korta rasterna så eleverna kan ha rast i klassrummet istället för att gå ut. Därtill säger rektorn att de kommer se över schemat för fritidshemspersonalen för att öka upp vuxennärvaron samt att en elevkoordinator kommer att anställas till mellanstadiet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten*Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete inte uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det ska finnas elevhälsa för eleverna i grundskolan och att elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Såväl lärare, elevhälsans representanter som rektorn uppger i intervjuer att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Lärare säger att de saknar naturliga mötesplatser med elevhälsans representanter för att prata om förebyggande insatser. De säger också att förebyggande insatser från elevhälsan sker i mindre omfattning nu än för några år sedan. Lärare känner endast till någon enstaka insats för en specifik årskurs, där elevhälsan initierat ett arbete med att prata om pubertet och kärlek.

Representanter för elevhälsan uppger att de i dagsläget inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande utan åtgärdande. De beskriver att de har arbetat åtgärdande med elevärenden och behovsbaserat med många akuta insatser, vilket gjort att de i dagsläget inte har kunna jobba främst förebyggande och hälsofrämjande. De säger vidare att de behöver sätta strukturen för elevhälsans arbete innan de kan komma igång med det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Elevhälsans representanter ger exempel på några förebyggande insatser så som tjejsnack och ett arbete om känslor och kroppen i någon årskurs. Representanterna ger även exempel på hur de samlat information årskursvis om elevernas mående och lyft informationen vidare, men att de inte hunnit att starta något arbete utifrån identifierade behov.

Rektorn bekräftar i intervju att elevhälsan i dagsläget inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande utan åtgärdande. Rektorn säger att elevhälsan är ny och att de har haft mycket arbete att komma ikapp med. Vidare uppger rektorn att de har pratat om att de behöver ha en samsyn kring vad det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska bestå av.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Johanna Tinghammar Bruck

Beslutsfattare

Signerat av: Johanna Tinghammar

X Sofia Hall

Föredragande

Signerat av: Sofia Hall

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Johannesskolan

Fakta om Johannesskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Malmö kommun under våren 2020. Johannesskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 21 januari 2020 och den 24 januari 2020.

Johannesskolan är en kommunal grundskola i Malmö kommun med årskurserna 1-9 samt förskoleklass. Skolan har vid tiden för tillsynen 532 elever och leds av en rektor samt tre biträdande rektorer.

Måluppfyllelse

Årskurs 3

Nationell statistik för de nationella ämnesproven för årskurs 3 läsåret 2018/19 visar att andelen elever på Johannesskolan som nått kravnivån för de olika delproven i matematik är mellan 41 och 78 procent. I svenska är andelen som nått kravnivån för de olika delproven mellan 78 och 100 procent. I svenska som andraspråk är andelen som nått kravnivån för de olika delproven mellan 45 och 79 procent.

Årskurs 6

Nationell statistik visar att den genomsnittliga betygspoängen för årskurs 6 läsåret 2018/19 varierar mellan som lägst 6,5 (moderna språk som språkval) och som högst 13,6 (hem- och konsumentkunskap). Andelen elever som uppnått A-E i alla ämnen redovisas inte då resultatuppgift baseras på färre än tio elever. Andelen elever som inte uppnår A-E i flera eller alla ämnen är 72 procent läsåret 2018/19.

Enligt nationell statistik för årskurs 6, läsåret 2018/19 var den genomsnittliga provbetygspoängen på de nationella proven i matematik 6,4, i engelska 10,5 och i svenska som andraspråk 8,1. Den genomsnittliga provbetygspoängen i svenska redovisas inte då resultatuppgiften baseras på färre än tio elever.

Årskurs 9

Enligt nationell statistik för läsåret 2018/19 uppnådde 39 procent av eleverna kunskapskraven i alla ämnen och 56 procent av eleverna var behöriga till yrkesprogram. Det genomsnittliga meritvärdet läsåret 2018/19 var 180,7.

Enligt nationell statistik för årskurs 9, läsåret 2018/19 var den genomsnittliga provbetygspoängen på de nationella proven i matematik 5,5, i engelska 13,8, i svenska 12,6 och i svenska som andraspråk 6,7.